

РЕШЕНИЕ

№ 6242

гр. София, 16.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, IX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 23.01.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Зорница Дойчинова

**ЧЛЕНОВЕ: Диляна Николова
София Тодорова**

при участието на секретаря Светла Гечева и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **12274** по описа за **2025** година докладвано от съдия Зорница Дойчинова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 - 228 от Административно - процесуалния кодекс /АПК /:

Образувано е по касационна жалба на В. Г. П., с ЕГН [ЕГН], чрез пълномощника си адв. Ю., срещу Решение № 31611/27.09.2025 г., постановено по н.а.х.д. № 8665/2024 г. на АССГ, 26 състав, с което е отхвърлен като неоснователен и недоказан предявения от В. Г. П., ЕГН [ЕГН], от [населено място], иск с правно основание чл. 284, ал. 1 вр. чл. 3 от ЗИНЗС, против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГД“ИН“/ за обезщетение в размер на 20 000 лева за причинени му неимуществени вреди в периода 07.03.2022 г. – 12.01.2024 г. по време на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ в ЗО „К.“ при Затвора – С., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 02.09.2024 г. до окончателното изплащане на обезщетението.

Касационната жалба съдържа оплаквания за неправилност и необоснованост на решението. Твърди, че от решението не може да се установи по какъв критерий, съдебният състав е приел, кое лице заслужава обезщетение и кое не, тъй като същият състав, за приблизително същия времеви период и за същото затворническото общезитие, е постановил други съдебни решения, с които се присъдени обезщетения. Решението не е съобразено и с най-новата практика на ЕСПЧ. Моли за отмяна на решението на АССГ. Претендира разноски за двете съдебни инстанции, за което прилага списък на разноските.

В съдебно заседание се представлява от адв. Ю., който поддържа жалбата и моли за нейното

уважаване.

Ответникът не взема становище по жалбата.

В съдебно заседание се представлява от юк В., която оспорва жалбата и моли за нейното отхвърляне. Претендира присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение
Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба.

Административна съд С.-град, IX-ти касационен състав след като прецени допустимостта на жалбата и обсъди направените в нея възражения, събраните по делото доказателства и извърши проверка на обжалваното решение постановено по реда на чл. 176, ал. 1 от АПК, приема за установено от фактическа страна следното:

Безспорно по делото се установява, че ищецът В. Г. П. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в ЗОЗТ „К.“ към Затвора С. в периода от 25.03.2022 г. до 12.01.2024 г., разпределен в 3-та група. В периода 25.03.2022 г. – 03.10.2022 г. е бил настанен в спално помещение № 11, в блок № 2, на 3-ти етаж. Първоначално, заедно с него в помещението са били лишените от свобода Я. А. Т. и Ц. Г. Н.. След освобождаването на Н., считано от 16.06.2022 г. до 01.12.2022 г., в помещението е бил настанен А. М. А..

На 04.10.2022 г. ищецът В. П. е преместен в спално помещение № 14, на 1 етаж, в същия блок, където по това време е бил настанен лишеният от свобода Б. Д. Д.. На 01.03.2023 г. в помещението е настанен и свид. П. И. Маренски.

В представена докладна записка от ИСДВР И. И., рег. № ИЗ-136/07.01.2025 г. е посочено, че всички спални помещения в ЗО „К.“ разполагат с еднаква жилищна площ и условия за настаняване. Част от общата квадратура от 17 кв. м. е прилежащият санитарен възел от 3 кв. м. и коридор с площ от 1,5 кв. м. Максималният капацитет на помещенията е 4 лица. В санитарните помещения има осигурена постоянно течаща студена вода и прозорец с размери 300/140 см. с отваряемо крило за проветрение. В коридора на всеки етаж е обособено за общо ползване помещение - баня, оборудвана с душ 1 бр. и 1 бр. електрически бойлер, което може да се ползва от лишените от свобода ежедневно за времето от 06,30 ч. до 23,00 ч.

Посочено е още, че спалните помещения се дезинфекцират в съответствие с изготвен график за ДДД обработки, които се осъществяват от външна фирма. Администрацията на ЗО „К.“ разрешава по молба на лишените от свобода да се снабдят и да си внесат предпочитан препарат за дезинфекция, който да се ползва под медицински контрол от фелдшера.

Също така, на лишените от свобода е предоставена възможност да перат сами дрехите си и личното си спално бельо в обособено за целта перално помещение, оборудвано с 2 бр. автоматични перални. Почистването на общите коридори и на общото кухненско помещение на всеки от етажите се извършва от назначен, на основание чл. 80 от ЗИНЗС лишен от свобода, а хигиената в спалните помещения се поддържа от настанените в тях. Ежемесечно на лишените от свобода се предоставят за лично ползване сапун, прах за пране и белина за поддържане на личната хигиена и хигиената на спалните помещения.

В докладната е отразено и, че ищецът В. П. не е посещавал фелдшера при ЗО „К.“ по никакъв повод в периода на изтърпяване на наказанието и не е извеждан за провеждане на лечение и/или изследвания във външни лечебни заведения. При фелдшера не са постъпили конкретни оплаквания от ищеца от ухапвания от дървеници, комари или други насекоми.

Към исковата молба е представено заверено копие на Предписание рег. № 5631/12.06.2017 г., издадено от служители на сектор „Медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода“(МОМЛС) при ГД“ИН“, издадено на основание чл. 119а и чл. 119б от ППЗИНС, по

повод писмо на Министерство на здравеопазването, с изх. № 97-325/30.05.2017 г. С предписанието на началника на Затвора - С. е разпоредено в срок до 10.07.2017 г. да организира извършване на конкретни санитарно – хигиенни мероприятия.

Като доказателство за твърдените в исковата молба факти, с които е обоснована исковата претенция за обезщетение за неимуществени вреди, е представен доклад на Националния превантивен механизъм за извършена проверка по Заповед № РД-08-35/08.07.2019 г. на омбудсмана на Република България в периода 11.07.2019 г. – 19.07.2019 г. в ГД“ИН“, Затвора – [населено място], общежитията към него и арестите на [улица]и [улица].

В Раздел II Затвор в [населено място], Общежитие от закрит тип „К.“ и Общежитие от открит тип „К.“, т. 3 от доклада е констатирано, че проблемът относно наличието на хлебарки и дървеници в местата за лишаване от свобода е системен, независимо от периодичното месечно пръскане, което е неефективно. Направено е обобщение, че навсякъде лишениите от свобода твърдят, че пръскането води само до раздвижване на хлебарките, с изключение на новоремонтирани места за лишаване от свобода. Като пример за успешно преодоляване на този проблем са посочени местата за задържане на мигранти, в които се вземат мерки за замразяване на дрехи на новопостъпили лица, цялостна санитарна обработка на дюшеци, възглавници и постелъчен инвентар. Препоръчано е министърът на правосъдието да разшири списъка с разрешени вещи като включи препаратите за борба с хлебарки и дървеници. От главния директор на ГД“ИН“, на основание чл. 28а, т. 6 от Закона за омбудсмана и с оглед на предходно дадени препоръки, е изисквана информация за предприетите мерки за отстраняване на системния и задълбочаващ се проблем. Не са отправени препоръки в този смисъл до началника на Затвора – С..

От ГД“ИН“ са представени протокол за ДДД обработка, извършена на 14.11.2023 г. по сигнал на РЗИ в спалните помещения на 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 и 12 групи в Затвора – С., дежурната част и КО и докладна записка рег. № 14393 от 26.09.2023 г. изготвена от мл. инспектор К. С., с придобита квалификация за изпълнител на ДДД, в която е отразено, че по повод зачестили сигнали от ухапвания от дървеници и повишена популация от хлебарки, на 29.08.2023 г. и на 30.08.2023 г. е извършена дезинсекция на във всички спални помещения и СБАЛЛС в присъствието на снабдителя И. Д..

По делото са събрани и гласни доказателства, като е разпитан като свидетел П. Маренски, от показанията на който се установява, че условията в спално помещение № 14 , на 1 етаж, 2-ри блок, в което са били настанени заедно в периода от м. декември 2022 г. до освобождаването на ищеца са били добри, като заявява, че по-добре не е живял и навънка. Заявява, че са имали нормални, приятелски отношения. Свидетелят е заявил, че е имало проблем с неподдържането на хигиена, което свързва с проблемите с популацията от дървеници. Заявява, че ищецът е изпитвал най-сериозни страдания поради ухапвания от инсектите и едва в края на 2023 г. администрацията е започнала да ползва професионалните услуги на външна фирма за ДДД обработка след множество сигнали и оплаквания на лишени от свобода. Свидетелят не отрича, че когато са идвали да пръскат това е било поне два пъти в месеца, въпреки че отново се е оказало недостатъчно ефективно. Твърди, че след направения ремонт нещата са се променили, но въпреки това проблемът с дървениците не е бил решен напълно. Не се отрича и предоставената възможност за внасяне на препарати за ДДД обработка с разрешение на администрацията на затворническото общежитие и използването им под контрол на фелдшера.

При така установената фактическа обстановка, 26 състав на АССГ е постановил оспореното пред настоящия състав решение Решение № 31611/27.09.2025 г., постановено по адм.д. № 8665/2024 г. по описа на АССГ, с което е отхвърлил предявения иск като неоснователен. За да достигне до извода за неоснователност на иска, съдът е приел за недоказани предпоставките за уважаване на

иска, като ищецът е ангажирал единствено гласни доказателства – показанията на свид. М., според които е бил обект на активно нападение от дървениците в помещението, които са хапели най-вече него и това му е причинявало отрицателни емоционални преживявания и най-вече чести периоди на безсъние. Незаконосъобразното бездействие, по смисъла на чл. 204, ал. 4 от АПК, предполага неизпълнение на нормативно установено задължение за фактическо действие, което е следвало да се изпълни от административен орган или длъжностно лице от администрацията, а в настоящия случай по делото са ангажирани достатъчно доказателства, от които се установява активно поведение на ответната администрация за преодоляване на констатирания системен проблем в борбата с популации от дървеници и хлебарки. Определил е основния спорен по делото въпрос, носи ли затворническата администрация отговорност за проявено бездействие на служители или административни органи при ГДИН, в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка, с които бездействия В. П. е понесъл вреди. На база събраните доказателства, съдът е приел за недоказани елементите от фактическия състав на отговорността на държавата по чл. 284-285, вр. чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС. Приел е, че представените доказателства по делото не установяват проявено законосъобразно бездействие от служители на ГД “ИН“, което да е засегнало неблагоприятно правната сфера на ищеца до степен съответна на въведените критерии в чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, подлежаща на обезщетение, по реда на чл. 285, ал. 1 вр. чл. 284 вр. чл. 3 от ЗИНЗС. Въпреки обективните данни за наличие на инсекти в спалните помещения на Затворническото общежитие „К.“ при Затвора С., през процесния период и неприятните усещания, които обичайно предизвикват, не се установи законосъобразно бездействие на служители на ответника. Представените доказателства от ответната страна сочат на системно полагани усилия за преодоляване на проблема с популациите от дървеници и хлебарки, и съществено подобряване на условията, при които изтърпяват наказания лишените от свобода, в какъвто смисъл са и показанията на разпитания свидетел М..

При така установените факти, настоящия касационен състав на АССГ, достигна до следните правни изводи:

Предмет на оспорване е Решение № 31611/27.09.2025 г., постановено по н.а.х.д. № 8665/2024 г. на АССГ, 26 състав, с което е отхвърлен като неоснователен и недоказан предявения от В. Г. П., ЕГН [ЕГН], от [населено място], иск с правно основание чл. 284, ал. 1, във вр. чл. 3 от ЗИНЗС, против ГД“ИН“ за обезщетение в размер на 20 000 лева за причинени му неимуществени вреди в периода 07.03.2022 г. – 12.01.2024 г. по време на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ в ЗО „К.“ при Затвора – С., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 02.09.2024 г. до окончателното изплащане на обезщетението

Жалбата е подадена в срока за оспорване на съдебните актове от легитимирано лице, ищец в първоинстанционното производство, поради което следва да бъде разгледана по същество.

Настоящият касационен състав намира направения от АССГ извод за неоснователност на искова молба от В. Г. П. за правилен и законосъобразен, а решението за валидно, допустимо и правилно.

Разгледана по същество, същата се явява неоснователна.

Настоящият тричленен състав приема за доказано по делото, че не се установява проявено законосъобразно бездействие от служители на ГД “ИН“, което да е засегнало неблагоприятно правната сфера на ищеца до степен съответна на въведените критерии в чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, подлежаща на обезщетение, по реда на чл. 285, ал. 1, във вр. чл. 284 вр. чл. 3 от ЗИНЗС.

Въз основа анализ на събраните по делото доказателства настоящият състав приема за правилен извода на първоинстанционния съд, че въпреки обективните данни за наличие на инсекти в спалните помещения на ЗО „К.“ при Затвора С. през процесния период и неприятните усещания,

които обичайно предизвикват, доколкото не се установи незаконосъобразно бездействие на служителите на ответника, като представените доказателства сочат на системно полагани усилия за преодоляване на проблема с популациите от дървеници и хлебарки, и съществено подобряване на условията, при които изтърпяват наказания лишените от свобода.

Съдебният състав е изследвал и е установил, че по делото не е представена медицинска документация, в която да са отразени оплаквания на ищеца от ухапвания от дървеници и/или друг вид насекоми, констатирано влошаване на здравословното му състояние от подобно въздействие – следи по кожата на тялото, нарушаване на психичното и психологичното състояние, както и предписана симптоматична терапия. Обсъдил е и показанията на свид. М., като е посочил, че същите не намират подкрепа в представената и неоспорена информация от ответната страна.

Следователно, съдът пространно и изчерпателно е изследвал и установил медицинското състояние на лицето, като правилно е приел, че не е оспорена и отразената информация в докладната записка на ИСДВР И., че за периода, в който е изтърпявал наказание в ЗО „К.“ ищецът В. П. не е посещавал по никакъв повод медицинския кабинет. От друга страна ищецът е ангажирал единствено гласни доказателства – показанията на свид. М., според които е бил обект на активно нападение от дървеници в помещението, които са хапели най-вече него и това му е причинявало отрицателни емоционални преживявания и най-вече чести периоди на безсъние.

С отхвърлянето на иска съдът не е отрекъл настъпването на вреди в правната сфера на ищеца. Същият обаче е съобразил липсата на изпълване на фактическия състав на нормата на 284, ал. 1 от ЗИНЗС, като е приел, че липсват кумулативно изискуемите: 1. акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от закона; 2. настъпила в резултат на нарушението имуществена/неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС оборима презумпция и 3. пряка и непосредствена причинна връзка между вредите и нарушението.

В тази връзка правилно е посочено, че незаконосъобразното бездействие, по смисъла на чл. 204, ал. 4 от АПК, предполага неизпълнение на нормативно установено задължение за фактическо действие, което е следвало да се изпълни от административен орган или длъжностно лице от администрацията и правилно е отчетено, че органите по изпълнение на наказанията са задължени да осигурят нормални условия в местата за лишаване от свобода, така че да обезпечат изпълнението на гаранциите по чл. 3 от Конвенцията - задържаните под стража да не бъдат подлагани на изтезания, на жестоко и унизително отношение, и на страдание или трудности над неизбежното ниво присъщо на задържането, като отчитат здравословното и физическото им състояние.

В процесния случай по делото са представени достатъчно доказателства, от които се установява активно поведение на затворническата администрация за преодоляване на констатирания системен проблем в борбата с популации от дървеници и хлебарки. Представени са протоколи за извършвани дезинсекции, дезинфекции и дератизации на всички помещения в Затвора [населено място] през процесния период, променен е редът, по който се осъществяват именно с цел повишаване на тяхната ефективност, предоставена е възможност на лишените от свобода с разрешение на администрацията на затворническото обществение и под контрол на фелдшера да използват внесени препарати за дезинфекция и дератизация. Съдът е обсъдил детайлно действията на служителите на администрацията и е извел съответен извод за липса на бездействие или друго неправомерно поведение, което да е довело до настъпилия вредоносен резултат.

Установил е, че П. е настанен в процесното помещение. Установил е още, че съществува проблем

констатиран периодично при извършвани проверки в Затвора – С. и в частност в Общежитието в „К.“, включително и по сигнали на лишени от свобода. Установил е, че ищецът е имал достъп до съответните на здравословното му състояние медицински грижи, при липса на констатации изобщо да е търсил медицинска помощ, както и за настъпили увреждания на здравословното му състояние вследствие ухапвания от дървеници и хлебарки в периода на изтърпяване на наказанието. Обсъдени са показанията на свид. М., според които ищецът е бил обект на активно нападение от дървениците в помещението, които са хапели най-вече него.

С оглед подробно изложените аргументи и фактически установявания, настоящият състав намира за безспорно възприетото от първата инстанция, че събраните по делото доказателства не установяват проявено незаконосъобразно бездействие от служители на ГД“ИН“, което да е засегнало неблагоприятно правната сфера на ищеца до степен съответна на въведените критерии в чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, подлежаща на обезщетение, по реда на чл. 285, ал. 1, във вр. чл. 284 вр. чл. 3 от ЗИНЗС.

Макар и да са налице обективни данни за наличие на инсекти в спалните помещения на ЗО „К.“ при Затвора С. през процесния период и неприятните усещания, които обичайно предизвикват, не се установява незаконосъобразно бездействие на служители на затворническата администрация. От представените доказателства от ответната страна по делото се установява, че системно са полагани усилия за справяне с популациите от дървеници и хлебарки, и съществено подобряване на условията, при които лишените от свобода изтърпяват наказания, в каквато насока са и показанията на разпитания в първоинстанционното производство свидетел.

При липса на установено неправомерно поведение или бездействие от страна на ответника и служителите, не е изпълнен съставът за ангажиране на отговорността на държавата по отношение на заявените претенции.

По изложените съображения, съдът намира, че касационната жалба се явява неоснователна и следва да бъде оставена без уважение.

По разноските:

На касатора не се дължат разноски.

Ответникът по касация е направил искане за присъждане на разноски за юрисконсулт. Съгласно чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, когато искът бъде отхвърлен съдът осъжда ищеца да заплати разноски в производството. От анализа на цитираната норма следва извод, че в производството по чл. 284 и сл. от ЗИНЗС ищецът дължи разноските, свързани с производството - за държавни такси, експертизи и т.н., но не и за адвокатски и юрисконсултски възнаграждения, независимо от това дали ответникът е бил представляван по делото. Ето защо на ответника не се дължат разноски.

Воден от горното и на основание чл. 221, ал.2, предл. 1 от АПК, IX-и троен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 31611/27.09.2025 г. на АССГ, I-во отделение, 26-и състав, постановено по административно дело № 8665 по описа на 2024 г. на АССГ.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.